

Raadsvoorstel

Vergadering van Gemeenteraad

Datum collegebesluit:	31 augustus 2021
Datum vergadering	2 november 2021
Voorstel van	Strik
Team	Sociale ontwikkeling
Portefeuillehouder	van der Veek
Onderwerp	Transformatievisie JeugdzorgPlus na 2023
Openbaar	Ja

Publiekssamenvatting

Vanaf februari 2023 loopt het huidige contract van de JeugdzorgPlus af en zijn de achttien Noord-Holland-Noord (NHN) gemeenten het verwervingstraject gestart voor de inrichting van JeugdzorgPlus in de periode na 2023. In voorliggende transformatievisie stellen we met elkaar vast hoe wij JeugdzorgPlus zien in NHN, dat een gecontroleerde afbouw nodig is omwille van de jeugdigen en dat er een gezamenlijke opdracht ligt voor gemeenten en andere betrokkenen om instroom in de JeugdzorgPlus te voorkomen.

Voorgesteld besluit

1. De 'Transformatievisie JeugdzorgPlus vanaf 2023' vast te stellen.

Inleiding

In 2018 startten de achttien gemeenten in de regio Noord-Holland-Noord een transformatie in de JeugdzorgPlus. We sloten een contract af met jeugdhulpaanbieder Horizon die de locatie Antonius in Bakkum (gemeente Castricum) opende. Het contract loopt op 4 februari 2023 af en kan juridisch gezien niet verlengd worden. Dit stelt ons in de gelegenheid om een transformatievisie op te stellen en nieuwe afspraken te maken om gewenste veranderingen in de JeugdzorgPlus verder door te zetten. Dit kunnen we als gemeenten niet alleen. We hebben alle betrokkenen in de jeugdhulp, jeugdrechtketen en het onderwijs nodig om de zorg te verbeteren voor jeugdigen met zeer complexe problematiek.

In dit visiedocument is vastgelegd hoe we de inhoudelijke doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus zien in onze regio's. Het biedt ons de komende jaren houvast bij deze opgave. We zien JeugdzorgPlus als een tijdelijke opname, die erop gericht is jeugdigen voor te bereiden op een voor hen geschikte plek in de maatschappij. Met specifieke aandacht voor betrokkenheid van het netwerk, onderwijs/werk, huisvesting en het opbouwen van een (in)formeel netwerk.

De grootste opdracht ligt bij het gezamenlijk voorkomen van instroom in de JeugdzorgPlus. Deze opdracht legt de afhankelijkheden bloot tussen verschillende betrokkenen: alleen in gezamenlijkheid kunnen we JeugdzorgPlus voorkomen en uitstroom bevorderen. Deze visie is daarmee breder dan sec de inkoop van gesloten jeugdhulp.

Beoogd effect

De visie geeft de kaders mee om JeugdzorgPlus vanaf 2023 voor de achttien NHN-gemeenten te verwerven, zodat jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp passend geholpen kunnen worden. Tevens wordt er een bredere opgave meegegeven aan het gehele zorgveld om gesloten plaatsingen te voorkomen en gecontroleerde afbouw van gesloten plaatsen te bespoedigen. Dit vraagt een sterke regierol van gemeenten en commitment van alle

betrokken partijen bij JeugdzorgPlus. Gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen de afzonderlijke partijen is samenwerking essentieel om de ambities in de visie te behalen.

Kader

Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verplicht kwalitatief en kwantitatief toereikend jeugdhulp in te kopen. De wet schrijft voor dat gemeenten gesloten jeugdhulp moeten kunnen aanbieden aan hun inwoners.

Argumentatie

1.1 De Jeugdwet bepaalt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het aanbieden van gesloten jeugdhulp.

De Jeugdwet schrijft voor dat gemeenten de verantwoordelijkheid hebben om gesloten jeugdhulp aan te kunnen bieden aan jeugdigen die een machtiging gesloten jeugdhulp opgelegd hebben gekregen van de rechter. Dat betekent dat we nog steeds aanbod beschikbaar moeten hebben.

1.2 De gemeenteraden stellen met deze transformatievisie de kaders vast waarbinnen de colleges uitvoering kunnen geven aan de gesloten jeugdhulp.

In de transformatievisie stellen wij, dat zolang deze zorg beschikbaar moet zijn wij binnen de kaders van de wet de zorg zo open mogelijk willen organiseren omwille van de jeugdige. Tegelijkertijd zien wij de JeugdzorgPlus als een time out voorziening waar de jeugdige zo kort mogelijk verblijft. Bij het stapsgewijs afbouwen van JeugdzorgPlus hoort de ontwikkeling van passende alternatieven gericht op de situatie van de jeugdige. Deze ontwikkeling moet zowel binnen de JeugdzorgPlus plaatsvinden als binnen de voorliggende vormen van jeugdhulp. De doelen uit de transformatievisie worden na vaststelling verder uitgewerkt in een inkoopvisie. Deze wordt door de colleges vastgesteld.

1.3 De transformatievisie JeugdzorgPlus sluit aan op de ambities uit het Thuis voor Noordje.

Eerder hebben we op Noord-Holland niveau geconcludeerd dat voor sommige zorgvormen de samenwerking op een breder niveau moet worden vormgegeven om voorzieningen beschikbaar te houden in onze provincie. Dit geldt voor de JeugdzorgPlus aangezien er een relatief klein aantal jeugdigen gebruikt maakt van deze zorg en we de ambitie uitspreken om dit aantal verder te laten dalen. In het bovenregionaal plan Thuis voor Noordje werken jeugdhulpregio's, het onderwijs, gecertificeerde instellingen en zorgaanbieders met elkaar samen om alle jeugdigen die JeugdzorgPlus nodig hebben op te vangen binnen onze eigen provincie en voorzieningen te ontwikkelen voor de zeer specialistische doelgroep. We willen voorkomen dat deze jeugdigen ver buiten de provincie moeten worden geplaatst. De visie voor onze regio en de ambities vanuit het Thuis voor Noordje sluiten op elkaar aan.

Daarnaast worden landelijke ontwikkelingen nauwgezet gevolgd om aansluiting te behouden tussen regionaal beleid en landelijke ambities.

1.4 De transformatie van JeugdzorgPlus vraagt om gezamenlijke verantwoordelijkheid en een sterkere regierol daarin voor de gemeente.

De transformatie komt met randvoorwaarden. Het gezamenlijk optrekken tussen het onderwijs, zorgaanbieders, gemeenten, gecertificeerde instellingen en de jeugdrechtsketen is een noodzakelijke voorwaarde om toe te werken naar een toekomst waarin jeugdigen met complexe zorgvragen niet meer in geslotenheid hoeven te verblijven. We spreken van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, omdat gemeenten zelf geen gesloten plaatsing kunnen opleggen, dat doet immers de rechter. Om instroom te beperken moeten we met elkaar onderzoeken welke alternatieven nodig zijn om inzet van een gesloten machtiging te voorkomen. Daarnaast kunnen gemeenten een grotere regierol pakken in het doorontwikkelen van passende alternatieven van lichtere vormen van jeugdhulp om JeugdzorgPlus te voorkomen én om uitstroom te bevorderen. De visie op JeugdzorgPlus is daarmee breder dan de geslotenheid zelf, daar het aan gemeenten de opdracht meegeeft om een passend voorliggend jeugdhulpveld te hebben wil deze afbouw verantwoord plaatsvinden.

Kanttekeningen

Bij het realiseren van een gecontroleerde afbouw zijn wij als gemeenten ook afhankelijk van de betrokkenheid en daadkracht van partners om ons heen. We kunnen daar als gemeente regie op voeren, maar het tempo van de organisaties kunnen wij niet altijd bepalen. De samenwerking moet tot doel hebben om geschikte duurzame

alternatieven beschikbaar te maken in het voorveld om jeugdigen eerder op te vangen of na geslotenheid te laten uitstromen.

Tevens is er nog een slag te slaan met betrekking tot de financiering van het onderwijs in en rondom JeugdzorgPlus. De financiering vanuit het ministerie is niet faciliterend aan de afbouwbeveiliging die wij met onze partners willen maken. Op dit moment loopt er op Noord-Holland niveau een lobby richting het Rijk voor een beter passende financieringssysteem.

Ten slotte vraagt het werken met zeer complexe jeugdigen beschikbaarheid en een bepaalde deskundigheid van onderwijs- en zorgpersoneel. Daar moeten organisaties in investeren. Denk aan training in het voorkomen van escalaties. Een meer open setting met minder vrijheidsbeperkende maatregelen betekent bijvoorbeeld ook dat de kans op weglopen groter wordt. Toch zeggen wij met elkaar dat we liever ons sterk maken voor het voorkomen van weglopen, dan het in stand houden van geslotenheid wat veelal als traumatiserend wordt ervaren door jeugdigen.

Alternatieven

Een ander besluit ten aanzien van de transformatievisie is uiteraard mogelijk. Dit heeft dan consequenties voor de planning en voorbereidingen van de inkoop en het tijdig kunnen sluiten van nieuwe contracten.

Maatschappelijk draagvlak

Op 28 mei 2021 is de start van het verwervingstraject ingeluid met een verdiepende en informerende themabijeenkomst over JeugdzorgPlus voor raadsleden, adviesraadsleden/participatieraadleden en overige betrokkenen. Vervolgens zijn er meerdere individuele gesprekken gevoerd met gecertificeerde instellingen, ervaringsdeskundigen, zorgaanbieders, onderwijs en de wetenschap over de uitgangspunten van de visie. Deze uitgangspunten zijn verder uitgewerkt in een concept transformatievisie die in raadsinformatiebijeenkomsten besproken is op 30 juni, en tevens is voorgelegd aan alle adviesraden om hen de gelegenheid te bieden een advies mee te geven aan het college. Voor de adviesraden zijn in de aparte regio's momenten georganiseerd voor een nadere toelichting.

Van de 15 adviesraden/participatieraden gericht op Jeugd hebben wij van 13 een advies ontvangen. Uit de reacties komt naar voren dat de adviesraden zich kunnen vinden in de transformatievisie op de JeugdzorgPlus. Nadrukkelijk wordt hierbij aandacht gevraagd voor het thuis nabij organiseren van hulp voor de jeugdigen en de noodzaak om de samenwerking te verstevigen tussen gemeenten, onderwijs en zorgaanbieders. Verder is een aantal termen naar aanleiding van vragen vanuit de adviesraden nader toegelicht in het visie document.

De adviesraad van Schagen heeft een aantal opmerkingen geplaatst met betrekking tot de inkoop van de JeugdzorgPlus. De opmerkingen en aanbevelingen zullen worden meegenomen bij het opstellen van de verwervingsstrategie. Deze wordt vastgesteld door het college nadat de kaders vanuit de Transformatievisie door de gemeenteraden zijn vastgesteld. Het advies van de adviesraad Schagen is als bijlage (2) toegevoegd.

Daarnaast heeft er overleg plaatsgevonden met het onderwijs over de transformatievisie. In de regio Kop van NH heeft op 17 juni het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein en onderwijs plaatsgevonden. Het advies van het onderwijs is reeds verwerkt in de visie.

Financiële consequenties

Met dit voorstel wordt de transformatievisie ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Dit leidt niet tot aanpassingen in de begroting. We verwachten dat de gecontroleerde afbouw van JeugdzorgPlus een verschuiving in de kosten teweeg gaat brengen. We willen de inzet van deze (duurdere) zorgvorm voorkomen door passende alternatieve voorliggende zorgvormen door te ontwikkelen. We geven een impuls en opdracht aan de aanbieder om proactief te participeren in het voorkomen van instroom. We verwachten hiermee een dalende instroom in JeugdzorgPlus.

Tegelijkertijd zullen de meest kwetsbare jeugdigen intensieve vervolghulp nodig hebben om een stabiel toekomstperspectief te krijgen. De beweging naar kleinschaligheid zal ook de nodige investeringen met zich meebrengen.

Op termijn verwachten we dat de uitgaven van zwaardere jeugdhulp afnemen en dat uitgaven in andere vormen van jeugdhulp (en eventueel lokale, vrij toegankelijke jeugd domein) toenemen, omdat er een verschuiving plaatsvindt. De kosten nemen naar waarschijnlijkheid eerder af door een dalende instroom. Deze beweging wordt reeds duidelijk uit de cijfers van de JeugdzorgPlus: steeds minder jeugdigen komen in geslotenheid terecht.

Communicatie

We zullen hen die betrokken zijn geweest gedurende het voorbereidingstraject informeren over de vaststelling van de transformatievisie door de gemeenteraad.

Realisatie van het besluit

Na besluitvorming door het college zal de transformatievisie ter vaststelling worden voorgelegd aan de achttien NHN-gemeenteraden in oktober en november 2021.

Na vaststelling van de transformatievisie worden de ambities en doelen doorvertaald in een inkoopvisie en verwervingsstrategie die vastgesteld wordt door het college. Deze zal in Q1 2022 aan het college worden voorgelegd en vervolgens worden uitgewerkt in documenten waarmee de JeugdzorgPlus verworven kan worden. Het is mogelijk om naderhand de gemeenteraden hierover te informeren.

Bijlagen

1. 1. 210810 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder DEF.pdf
2. 210715, advies JeugdzorgPlus 2023 adviesraad Schagen.pdf
3. Amendement Duurzaam Schagen JeugdzorgPlus.pdf

Concept Raadsbesluit

Vergadering van ...

Transformatievisie JeugdzorgPlus na 2023

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,

gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders d.d. 31 augustus 2021

Gelezen op het collegebesluit 31 augustus 2023 en gelet op de Jeugdwet.

besluit

1. De *'Transformatievisie JeugdzorgPlus vanaf 2023'* vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van...

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,